

Logopedie en het SmithMagenis syndroom (SMs)

Logopedie biedt hulp op het gebied van spraak, taal, stem, gehoor, eten en drinken. Binnen de zorg voor kinderen met een ontwikkelingsachterstand is logopedische ondersteuning voornamelijk gericht op:

- eten en drinken
- communicatie
- spraak-taal

Onderstaande informatie is geschreven door Sandra Eissens-Kruithof en Evelien Dijkstra, twee logopedisten van de SMs polikliniek van Expertisecentrum Advisium 's Heeren Loo Zorggroep te Wekerom.

Naar aanleiding van het werken met kinderen met SMs, gesprekken met ouders, artsen en gedragskundigen.

Eten en drinken

Vlak na de geboorte kan een prelogopedist (met eventueel een lactatiekundige) ondersteuning bieden bij drinken uit de borst of fles als dit moeizaam verloopt. Ook bij de overgang van lepelvoeding naar voeding met stukjes kan een prelogopedist ondersteunen. Dit kan als een kind bijvoorbeeld moeite heeft met het aansturen van de mondmotoriek.

Sommige kinderen met SMS hebben een verminderde gevoeligheid rondom het mondgebied waardoor de eet- en drinkbewegingen wat grover zijn. Andere opvallendheden kunnen zijn het vol proppen van de mond, grote slokken nemen of verslikken.

De meeste kinderen met SMs zijn echte lekkerbekken. Een veel gehoorde opmerking van ouders is dan ook 'mijn kind lust alles'.

Gebaren

Vanaf zes maanden kan de omgeving babygebaren in gaan zetten om gesproken taal zichtbaar te maken. Het inzetten van gebaren ondersteunt de ontwikkeling van taal.

Wanneer gebaren worden ingezet, verlaagd dit het spreektempo van de omgeving van het kind. Hierdoor krijgt het kind meer tijd om te reageren op wat er gezegd of gevraagd wordt.

Daarnaast wordt de nadruk op het belangrijkste woord gelegd waardoor het kind nog meer de mogelijkheid krijgt om beter te begrijpen wat er wordt gezegd of gevraagd. Het inzetten van gebaren betekent voor het kind dat het ook gebruik kan maken van extra informatiekanalen, namelijk de visus. Een gebaar kun je zien en biedt daardoor meer kans op een geslaagde communicatie. Als het kind echt tot praten overgaat, zien wij dat het de gebaren steeds meer achterwege laat.

Kinderen met SMs hebben een vertraagde taalontwikkeling. Hierdoor kunnen zij zich minder snel met woorden uitdrukken, wat frustratie kan geven. Met hulp van gebaren kan het kind zich non-verbaal duidelijker uitdrukken. Ouders/verzorgers kunnen het kind helpen om een gebaar te maken. Een kind leert een gebaar sneller dan het maken van een woord of klank.

Meer informatie over babygebaren kunt u vinden op:

<https://www.gebarencentrum.nl/winkel/gebaren-met-je-baby/>

Wanneer het kind wat ouder is en interesse voor televisie krijgt, is de dvd 'Gebaren met Lotte en Max' geschikt:

[http://www.lottemax.nl/Kindergebaren met Lotte %26 Max Home/Kindergebaren met Lotte %26 Max Home.html](http://www.lottemax.nl/Kindergebaren%20met%20Lotte%20Max%20Home/Kindergebaren%20met%20Lotte%20Max%20Home.html)

Mondmotoriek

Spreken, verkennen van de mond en eten en drinken zijn belangrijke functies van de mond.

Spraak:

Kinderen met SMs kunnen moeite hebben om de tonus (spierspanning) rondom het mondgebied te reguleren. Dit maakt het moeilijker om klanken te vormen en woorden te maken. Als het kind de stap maakt om losse klanken steeds meer in woorden uit te spreken, kan een logopedist ondersteunen om klanken en spraak te stimuleren.

"Bij een casus van een jongetje met SMs bleek het losmaken van de eerste klank en deze te herhalen hem enorm te helpen. Zoals bij ' hhe..hhe..hhelpen'. Hij kon geen 'helpen' zeggen, maar wel de 'h' klank maken en het gebaar van 'helpen' inzetten met zijn handen."

Met de mond verkennen:

Alle jonge kinderen stoppen materialen in hun mond of bijten erop om deze te verkennen. Kinderen met SMs doen dit ook, maar blijven dit vaak langer en heviger doen. Open mondgedrag, speekselverlies en een sterke kauwbehoefte komen vaak voor bij kinderen met SMs. Kauwmaterialen kunnen dan een oplossing zijn om te voorzien in de kauw- en bijtbehoefte van het kind.

Eten en drinken:

Veel kinderen met SMs hebben beperkte mondmotorische vaardigheden die ook het eten en drinken moeilijker maken. Het lukt een kind dan bijvoorbeeld niet om gecontroleerd uit een beker te drinken. Aandacht voor het verder ontwikkelen van de mondmotoriek is dan belangrijk.

Communicatie en gedrag

Veel driftbuien ontstaan door communicatieproblemen. Elkaar begrijpen (receptief) en kunnen uiten (expressief) spelen daarbij een grote rol. Het kind kan een ander of de situatie niet begrijpen en daardoor een driftbui krijgen. Ook wanneer een kind zich niet kan uiten en daardoor niet begrepen wordt, kan frustratie ontstaan. Daarnaast heeft vermoeidheid door slaapproblemen effect op de communicatiemogelijkheden van het kind.

Een ander voorkomend probleem is dat het kind een 'plaatje' van een situatie in het hoofd heeft dat moet kloppen. Klopt dat niet, dan begrijpt het kind het niet en kan dit een reden zijn tot boosheid. *"Bijvoorbeeld: een kind komt altijd thuis via de voordeur Moeder heeft echter de vloer in de gang gedweild en vraagt het kind om door de achterdeur naar binnen te komen. Dat 'plaatje' klopt niet voor het kind en geeft aanleiding tot een driftbui. De communicatie van moeder is duidelijk, maar klopt niet bij wat het kind verwacht; het 'plaatje' in het hoofd van thuiskomen."*

Kinderen met SMs zoeken voornamelijk contact met volwassenen en genieten van deze interactie.

Spraak- taalontwikkeling

De communicatieve vaardigheden lopen door alle ontwikkelingsgebieden heen, zoals door de sociaal-emotionele ontwikkeling, de motorische ontwikkeling, lichamelijke ontwikkeling, de cognitieve ontwikkeling en de spraak-taalontwikkeling. Het kan zijn dat de verschillende ontwikkelingsgebieden (sociaal emotioneel, lichamenlijk, cognitief en spraak - taal) zich ieder op een ander tempo ontwikkelen. Dit noemen we een disharmonisch beeld. Zo kan het zijn dat de lichamelijke ontwikkeling sneller ontwikkelt dan de spraak-taalontwikkeling. Hierdoor kan het moeilijk zijn om in te schatten wat een kind (aan)kan in het dagelijks leven. Multidisciplinair onderzoek kan van meerwaarde zijn om op elk ontwikkelgebied na te gaan wat het kind al wel of nog niet kan.

Taal begrijpen tegenover taal produceren:

Van kinderen met SMs is bekend dat er een taalontwikkelingsstoornis aanwezig kan zijn. Hierbij is er een verschil tussen de ontwikkeling van het taalbegrip (receptief) en de taalproductie (expressief). Bij de meeste kinderen met SMs verloopt in de eerste levensjaren de ontwikkeling van het taalbegrip sneller dan de taalproductie. Als het kind de stap maakt tot gebruik van woorden, en in zinnen gaat spreken lijkt dit na verloop van tijd als het kind ouder wordt om te draaien; het kind gebruikt meer taal dan hij/ zij eigenlijk begrijpt. De taalproductie is dan groter dan het taalbegrip. Een valkuil daarvan is dat het kind overschat wordt. Hoe meer en beter een kind spreekt, hoe meer er gedacht wordt dat het kind het wel begrijpt, dit hoeft echter niet zo te zijn.

Logopedische behandeling

Kinderen met SMs zijn gebaat bij een brede logopedische ondersteuning; communicatie, eten en drinken, spreken, mondmotoriek en begrip van taal in dagelijkse vaardigheden en gespreksonderwerpen. Ook visuele ondersteuning is zowel thuis als in de klas van meerwaarde. Nader onderzoek naar sensorische integratie kan handvatten geven in de ondersteuning. Samenwerking met ouders en leerkrachten en andere disciplines is daarbij zeer zinvol.

Meer weten?

Wil je meer weten over het SmithMagenis syndroom, neem dan contact met ons op. Je bereikt ons via 0880372472 of advisium.gelderland-midden@sheerenloo.nl . Of kijk op www.advisium.nl.